

Vandaag zinsdelen juf? Wauw!

Josée Coenen

Met dank aan Marie Claire Stokbroek
Barbara de Jong en Tugba Anul

Doelen vandaag

- Wat verstaan we onder grammatica?
- Wat is De bovenkamer?
- Inzet De bovenkamer bij gebruikte Nt2-methodes
- Voorbeeld: zinnen maken

pragmati

ntiek

voordens

luistere

lezer

sbouw

spreke

schrij

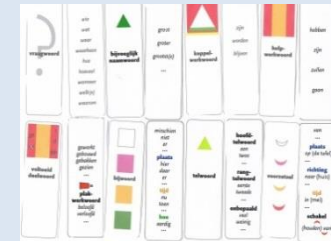
vormle

kleer

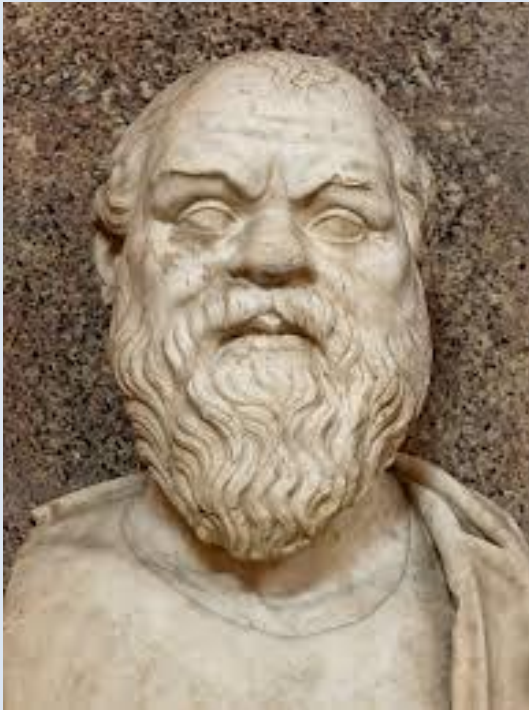
Wat?

De bovenkamer

- boek voor leerling
- set kaartjes
- handleiding voor leerkracht
- Cd: 'verzamelbladen voor leerling'
- Website: Leerstofoverzicht taalmethodes en DBK
- Oefenmateriaal op digibord (Prowise)

Wat is grammatica?

Klankleer

Vormleer
Zinsbouw
Woordenschat

Semantiek

Wie?

personen

Wat?

dieren, dingen

doet? doen? gebeurt

handelingen

Waar? Waarheen?

plaats, richting

Wanneer?

tijd

Hoe?hoeveel?

(Hoeveel?) maten en gewichten

Het Kleuren- systeem

J.C.

Ammanschool

H. Krijnen en

J. Walvis

en

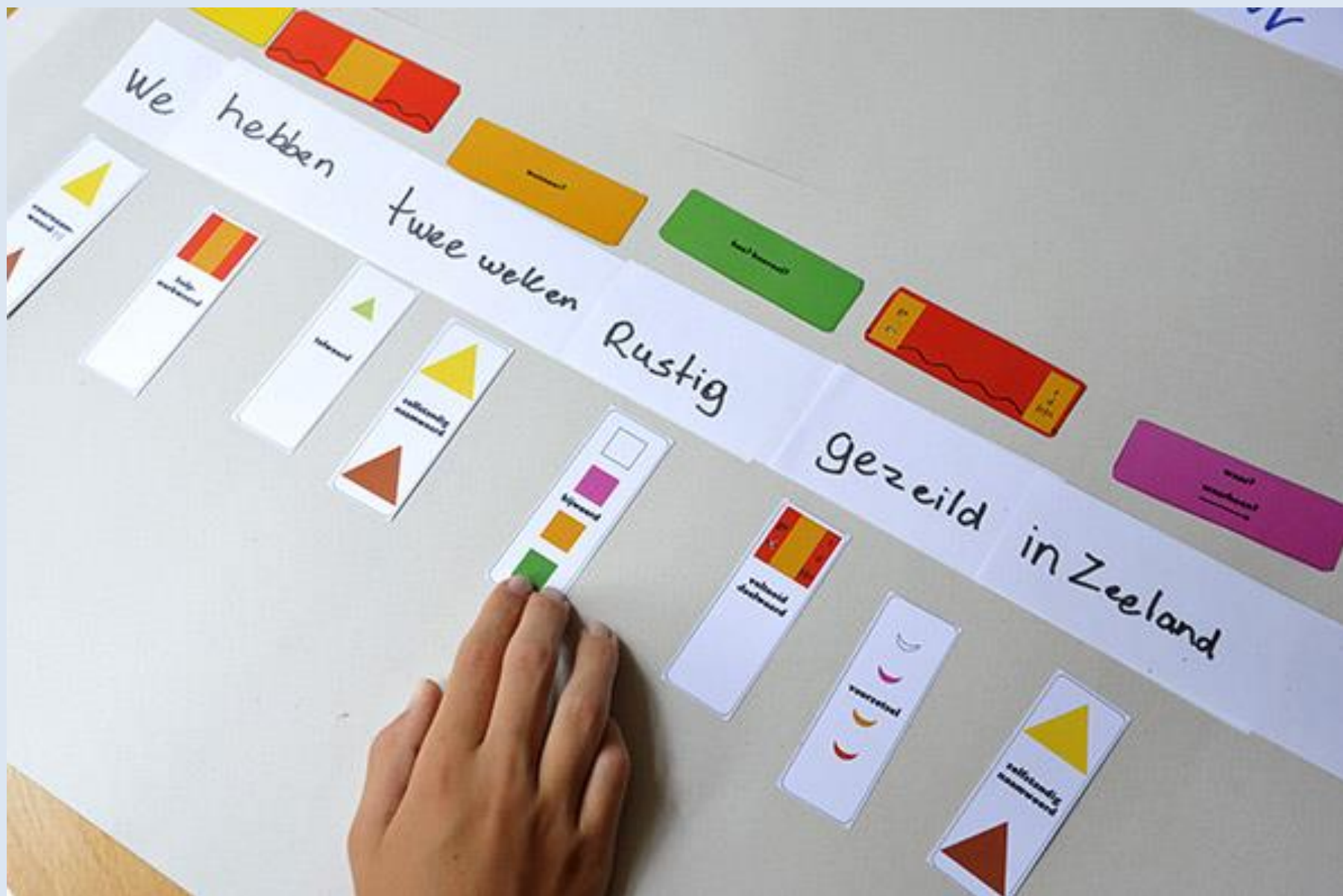
M. Hoefnagel

We hebben

twee weken

Rustig

gezeild in Zeeland

Gebruik van De Bovenkamer

- Om (meer) Nederlands te leren
- Bij taal oefeningen
- Bij schrijfopdrachten
- Bij spreek-en luisteropdrachten
- Langdurig gebruik
=> van expliciet voorbeeld
naar verwerving?

Het gebruik van *De bovenkamer*

- bij uw methode
- Wat is het NIET?
- GEEN nieuwe methode, GEEN oefenboek
- Wat is het WEL?
- Het is een opzoekboek voor de leerling.
- Het verlicht uw rol als leraar.

Voorzetsels en De bovenkamer

Hoofdstuk 21

Aan, bij, om, op – het voorzetsel

Schema 1

Het voorzetsel 1					
<i>plaats</i>		<i>tijd</i>		<i>vervoermiddel</i>	
in	de tas	in	1987	met	de trein
op	tafel	op	tijd	met	de fiets
bij	de stoel	voor	het eten	met	de bus
voor	de boom	na	het eten	met	het vliegtuig
achter	de boom	om	zeven uur	met	de metro

- Oefening 1 Onderstreep de voorzetsels.

Zomertijd

Jan zit op de fiets. Hij gaat naar school.

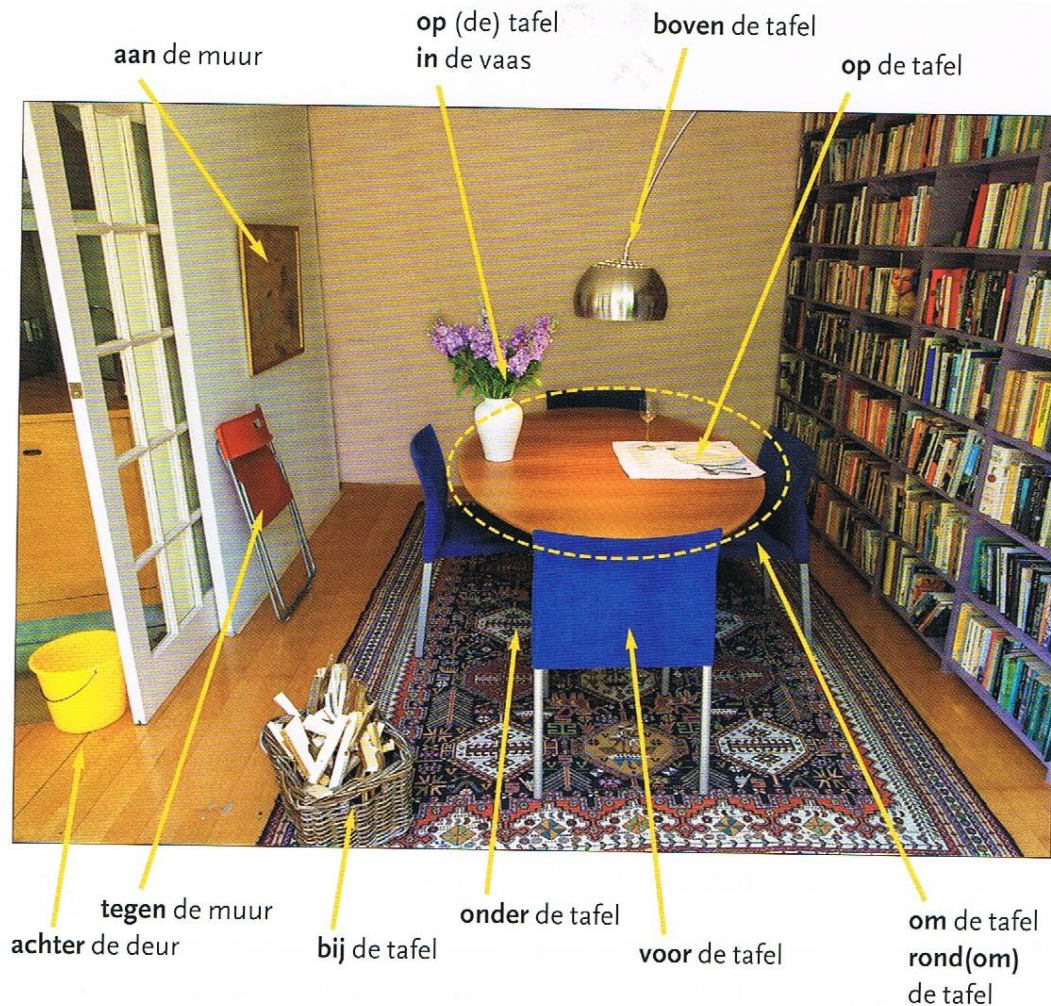
De les begint om negen uur. Het is tien voor negen. Jan zet zijn fiets naast de school.

Hij komt bij zijn klas. Maar iedereen is al in de klas. Hij kijkt op de klok in de klas.

Het is vijf uur. Hij komt om vijf uur. Hij komt om vijf uur.

Waar (plaats)

Het voorzetsel

Josée Coenen

De bovenkamer

een kleurrijke grammatica van het Nederlands

bazalt

voor basisonderwijs en middelbaar onderwijs

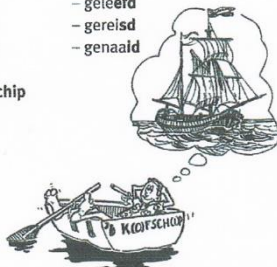
Spelling en De bovenkamer

Les 28 Gewoond / gewerkt: d of t?

wonen	- gewoond	werken	- gewerkt
hullen	- gehuild	stoppen	- gestopt
vragen	- gevraagd	poffen	- gepoft
horen	- gehoord	witten	- gewit

leven	- geleefd
reizen	- gereisd
naaien	- genaaid

't kofschip

Let op:

wonen	- gewoond (niet: gewond!)
-------	---------------------------

d of t?

Kijk naar de laatste letter van het werkwoord **zonder -en**:
woon, hui, vraag, hoor, leev, reiz, naal (i = j).

Als deze medeklinker **niet** in 't k(o)f(sch(i)p staat, is de laatste letter van het ge-woord een d:

wonen	- woon	- ik heb gewoond
horen	- hoor	- ik heb gehoord
reizen	- reiz	- ik heb gereisd (s wordt z)
leven	- leev	- ik heb geleefd (v wordt f)
naaien	- naal	- ik heb genaaid

Blz.39

Doet?, doen?, gebeurt? (handeling)

2

Wanneer -t, wanneer -d bij het voltooid deelwoord?

- De vervoeging van de onvoltooid verleden tijd (o.v.t.) van het werkwoord vormt ook de basis voor de **spelling** in het voltooid deelwoord: t of d. De uitspraak blijft +t.
- Werkwoorden A krijgen in de o.v.t. +tā(n); dat betekent dat het voltooid deelwoord dan eindigt dan op de letter t: *gewerkt*.
- Werkwoorden B krijgen in de o.v.t. +dā(n); dat betekent dat het voltooid deelwoord eindigt op de letter d (die je uitspreekt als t): *getekend*.

't kofschip

! De vissen 'eten' an van het werkwoord; wat overblijft is de stam van het werkwoord.

! Let op: la + g an = lachen.

Meervoud en

Blz. 13

Het meervoud is meestal **-en**.

Na **-é, -e, -el, -en, -er, -em**
en **-ie** is het meervoud **-s**.

Na **-a, -i, -o, -u, -y** is het
meervoud **-'s**.

Wie? (mensen)

Wat? (dieren en dingen)

1

Het zelfstandig naamwoord, meervoud

Hoor je de a van de?	Hoor je geen a ?
lee+pəl 	bloem
lee+pəls +s	bloe+mən +ən
+s	+en
Dan zeg je en schrijf je in het meervoud: +s .	Dan zeg je +ən en schrijf je in het meervoud: +en .

Uitleg

■ Er zijn verschillende meervoudsuitgangen van het zelfstandig naamwoord.

1 Het meervoud van zelfstandige naamwoorden is meestal **+ən, -en**: *bloem, bloemen*.

Maar:

2 Hoor je de **a** van de in de laatste klankgreep? Dan is het meervoud **+s, -s**:

lepel, lepels; emmer, emmers; jongen, jongens.

3 Is de laatste klank van het zelfstandig naamwoord (enkelvoud) een klinker?

Dan is het meervoud ook **+s, -s**: *vakanties*. Let speciaal op de spelling **'s** wanneer

je het woord verkeerd dreigt uit te spreken: **foo+toos** wordt *foto's*, **oo+maas**

wordt *oma's*. Zie **Uitspraak en schrijfwijze**, blz. 92.

! Er zijn een paar uitzonderingen op regel 1: *De zoon van mijn broer is een goede kok.*
De zoons' van mijn broers zijn de beste koks.

Zinsbouw en De bovenkamer

21 Zinsbouw (1)

Het moeilijkste onderwerp van de Nederlandse grammatica is de zinsbouw. We zullen de verschillende mogelijkheden nog eens bekijken.

Enkelvoudige zin

De makkelijkste vorm is de enkelvoudige zin met het onderwerp en het werkwoord op de eerste plaats:

- Die auto reed veel te hard.
- Onze docent gaf veel te veel huiswerk op. (scheidbaar werkwoord opgevoerd)
- Bij het maken van een langere zin is er ook meer kans op fouten.

Het onderwerp van deze laatste hoofdzin is een beknopte bijzin met de betekenis *Als je een langere zin maakt, ...*

De volgorde in een mededelende zin (of vertelzin)

De kinderen	spelen .		
De zon	schijnt .		
De bakker	bakt	een brood .	
De leeuwen	jagen	de toeristen	weg .
Ze	hebben	de toeristen	weggejaagd .
De leeuwen	verjagen	de toeristen .	
De bloeddorstige leeuwen	verjagen	de krijsende apen .	
Ze	verjagen	de krijsende apen .	
De bakker	bakt	het brood	in de oven .
Hij	fietst	's morgensvroeg	naar zijn bakkerij .
In de oven	bakt	de bakker	het brood .
's Morgensvroeg	fietst	hij	naar zijn bakkerij .
De bakkersknecht	is	achttien jaar .	
Hij	tilt	makkelijk	twintig kilo .
Achttien jaar	is	de bakkersknecht .	
Makkelijk	tilt	hij	twintig kilo .

Josée Coenen

**De
bovenkamer**
een kleurrijke grammatica
van het Nederlands

bazalt

voor basisonderwijs en middelbaar onderwijs

<https://prowise.com/presenter/start>

The screenshot shows the Prowise Presenter interface. At the top, the browser address bar displays the URL <https://prowise.com/presenter/start>. Below the address bar, there is a navigation bar with various icons and links, including 'Apps', 'Nieuw tabblad', 'Google', 'Kagan Trainer Portal', 'MIS Bazalt Groep - SI', 'WeTransfer', 'Mijn NS | NS', 'YouTube Converter', 'Twitter', 'Welkom! | LinkedIn', and 'Andere bladwijzers'.

The main content area is a grid of cards. On the left, there is a vertical toolbar with icons for navigation and editing. The grid contains several sections:

- zinsdelen**: A section with a blue arrow pointing left, containing a grid of colored cards (yellow, orange, red, purple, green, black) with text like 'wat?', 'waar?', 'hoe?', 'wanneer?', 'waarom?', 'hoeveel?', 'hoe vaak?', 'hoe lang?', 'hoe vaak?', 'hoe lang?'. Below this is a section labeled **Woordsoorten 1** with a blue arrow pointing left, containing a grid of cards with various symbols and text.
- De bovenkamer**: A central section featuring a photo of a child looking up, with a thought bubble containing the text 'De bovenkamer een kleurrijke grammatica van het Nederlands'. Below the photo, there is a text box that reads: 'Op deze pagina staan alle kaartjes. Ingesteld op oneindig dupliceren. Kies , duplicateer en kopieer de kaartjes die nodig zijn.'
- zinsontleden**: A section with a blue arrow pointing right, containing a grid of red cards with various symbols and text. Below this is a section labeled **Woordsoorten 2** with a blue arrow pointing right, containing a grid of cards with various symbols and text.

At the bottom of the grid, there is a blue arrow pointing down labeled **extra**.

Samenvatting

De Bovenkamer

- hulpmiddel
- visueel
- structuur van het Nederlands:
klankleer, vormleer, zinsbouw,
woordenschat en semantiek (en beetje
pragmatiek)
- ondersteunt het leren van het
Nederlands door anderstaligen
- van aanbieding naar verwerving?....

Met dank aan de meewerkende docenten
Bedankt voor uw aandacht.

U vindt mij ook bij de stand van BAZALT

Josée Coenen

coenenja@gmail.com

www.watenhoe-nt2.nl

www.bazalt.nl

